

מלאכת מלבן

שרייה וסחיטה, ושמא יסחוט

שוע"ר סי' שא

נו המלבן את הצמר או את הפשתן, וכן כל כיוצא בהן ממה שדרך להתלבן, חייב, והוא מאבות מלאכות, שכן במשכן היו מלבנים הצמר והפשתים העשויים למלאכות המשכן. והמכבס בגדים הרי הוא תולדת מלבן וחייב. והסוחט את הבגד עד שיוציא המים שבו, הרי זה כמכבס בגדים, וחייב משום מלבן.

לפיכך אסור לילך בשבת במקום שיכול להחליק וליפול במים, שמא ישרו בגדיו במים, וישכח ויסחוט. ואם הלך ונפל ונשרו בגדיו במים, וכן מי שנשרו בגדיו בגשמים הרבה שירדו עליהם אינו צריך לפושטן מיד, אלא יכול להלך בהן (כל היום) ואין חוששין שמא ישכח ויסחוטם בהילוכו (בהם). וכשפושטן מעליו לא ישטחם לנגבם בשבת מפני מראית העין שהרואה אותם שטוחים לנגב יאמר שכבסן בשבת.

נט בגד השרוי במים אסור לטלטלו לאחר שפשטו מעליו **שמא ישכח ויסחוטנו**.

ס הרוחץ פניו ידיו ורגליו ... או אפילו כל גופו ... התירו לו להסתפג במטפחת או בסדין וכיוצא בהן ... לא חששו **שמא ישכח ויסחוטם בשבת**, לפי שזהו דבר שאי אפשר לגזור עליו, שכיון שכל הרוחצין מסתפגין, אם אתה אוסרו להסתפג אף אתה אוסרו ברחיצה.

סא ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף עליו ועל לבושו לא הקפידו חכמים על זה, לפי שהוא דבר שאי אפשר לעמוד עליו, שלפעמים אדם הולך ברשות הרבים ופתאום ירד הגשם עליו, לכן התירו לו בכל ענין (אף לצאת מביתו בשעת הגשם שאין לאסור דבר לחצאין).

שוע"ר סי' שב

ג יש מי שאומר שאסור לנער בגד חדש ושחור מן **העפר או האבק שעליו**, אם מקפיד שלא ללבשו בלא ניעור, משום שהוא ככיבוס, שהאבק מקלקל מראיתו ו**ניעורו ממנו הוא כיבוס**, וטוב לחוש לדבריו.

יז טיט שעל גבי בגדו לא ישפשפו מבחוץ ... מפני שנראה כמלבן ... ויכול ... לגרד הטיט בצפורן או בסכין.

כ בגד שיש עליו איזה ליכלוך ... אם נתן על מקום המלוכלך מים ... חייב, אע"פ שלא שכשך כלל, לפי **שריית בגד זהו כיבוסו** ... יקנח הלכלוך בסמרטוט, ויזהר לקנח בקל ולא ידחוק, פן **יסחוט לכלוך הבלוע בבגד**, שיש איסור בסחיטתו **מדברי סופרים**, כמו שיתבאר בסימן ש"כ.

כא לדברי הכל אין אומרים בבגד שאין עליו לכלוך שרייתו במים זהו כיבוסו, אלא כשהוא בדרך נקיון, אבל אם הוא בדרך לכלוך, כגון המסתפג בסדין אחר הרחיצה, וכן המנגב ידיו במפה אחר הנטילה, אע"פ שיש רוב מים על גופו ועל ידיו ומטפח הסדין והמפה, אין בזה משום כיבוס, **שאינו כיבוס אלא לכלוך**. ומטעם זה התירו להולך לדבר מצוה לעבור במים בבגדיו ואין אומרים שרייתו זהו כיבוסו, לפי שזהו גם כן דרך לכלוך כשמכניסו במים כשהוא לבוש בהם, ואינו דרך נקיון כלל.

שוע"ר סי' שכ

כא אסור לפרוס סודר על פי חבית של מים לכסותה, **שמא יתלכלך במים ויבא לסחוטו**, ויתחייב משום מלבן ... אבל מותר לפרוס סודר על פי חבית של יין אדום או של שמן או שכר ושאר משקים כיוצא בהם, ואפילו לשרותו לכתחלה במשקין הללו בידים כגון לסננו עליו מותר, מפני שאין מלבן אלא מים ויין לבן וכיוצא בהם. ומכל מקום בגד שנשרה אפילו במשקין שאין מלבנין אסור לסחוט, משום איסור מפרק שהוא תולדת הדש, כמו שסחיטת פירות אסורה משום מפרק. אלא שאינו חייב על סחיטה זו אלא אם כן צריך למשקין הנסחטין מהבגד, אבל אם אינו צריך למשקין הנסחטין, ואינו סוחט אלא כדי לנקות הבגד, אין זה דומה לדישה כלל, שהדש הוא צריך לתבואה שמפרק מהשבילים. לפיכך אין בסחיטה זו איסור מן התורה אלא מדברי סופרים.

כג ספוג אם יש לו בית אחיזה של עור שיאחזנו בו מקנחין בו, ואם לאו אין מקנחין בו, שכשאווחזו בידו הוא נסחט בין אצבעותיו. ואף שאינו מתכוין לכך פסיק רישיה ולא ימות הוא.

כד ברזא שמכניסין בנקב שבדופן החבית שמוציאין בו היין וכורכין סביב הברזא חתיכת בגד או נעורת של פשתן ופוקקים בה הנקב שבחבית, אסור לפקוק בה בשבת, אפילו היא חבית של יין אדום או שאר משקין שאין מלבנים, מפני שע"י הפקיקה נסחטין משקין הבלועין בנעורת ופסיק רישיה ולא ימות הוא ואף שהמשקין הנסחטין הולכין לאיבוד מכל מקום אסור מדברי סופרים כמ"ש למעלה.

וי"א שכל שהמשקין הולכין לאיבוד, אין איסור אפילו מדברי סופרים, אלא כשמתכוין לסחוט אבל כל שאינו מתכוין לכך, אף על פי שהוא פסיק רישיה מותר...

והעיקר כסברא הראשונה, שהרי ספוג שאין לו בית אחיזה אין מקנחין בו, אף על פי שאינו מתכוין לסחוט, והמשקה הנסחט מהספוג הולך לאיבוד.